81421 - تۈرمىنىڭ قاراڭغۇ كامىرلىرىدا ۋاقىتنى بىلمەيدىغان مەھبۇسلار ناماز بىلەن روزىنى قانداق قىلىدۇ؟

سوئال

يەر ئاستىدىكى قاراڭغۇ كامىرغا سولانغان، قول-پۇتلىرى زەنجىر بىلەن كىشەنلەنگەن مەھبۇسلار ناماز ۋاقتىنى بىلمەيدۇ ۋە رامزاننىڭ قاچان بولىدىغان ياكى بولغانلىقى بىلمەيدۇ، ئۇلار ناماز بىلەن روزىنى قانداق قىلىدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەلمەدھىيلەر ئالەملەرنىڭپەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر.

بىرىنچى:ئاللاھ تائالادىن تۈرمىدىكى بارلىق مەھبۇسلار ئۈچۈنقىسقا ۋاقىتتا چىقىش يولى بېرىشىنى، ئۇلارغا ئۆزپەزلىدىن سەۋرچانلىق ئاتا قىلىشىنى، ئۇلارنىڭقەلبىنى ئىشەنچ ۋە ئارامدىللىققاچۆمدۈرۈشىنى، مۇسۇلمانلار ئۈچۈن توغرايولنى ئاسانلاشتۇرۇپ، ئۆزىنىڭ يېقىنبەندىلىرىنى كۆچلاندۇرۇپ، دۈشمەنلىرىنى خارقىلىشىنى سورايمىز.

ئىككىنچى:ئىسلام ئالىملىرى تۈرمىدىكى ئەسىر-مەھبۇسلاردىن نامازبىلەن روزىنىڭ ساقىت بولمايدىغانلىقىنى بېكىتتى، ئۇلاركۆچىنىڭ يېتىشىچە ۋاقىتنىمۆلچەرلەپ، ئۆز قارىشىدا ناماز ۋاقتى بولدىدەپ ئىشەنچ قىلسا نامازنى ئوقۇيدۇ، رامزان ئېيىكىردى دەپ ئىشەنچ قىلسا روزا تۇتىدۇ، ۋاقىتنىبىلەلمىگەندە، كۆڭلۈك تاماق ۋاقتىغا قاراپبەلگىلىسە ياكى تۈرمىدىكىلەردىن (يەنى ۋاقىتنىبەلگىلەشتە مەھبۇسقا قايسى ئۇسۇل ئاسانبولسا شۇنى قىلىشى كېرەك) سورىسىمۇ بولىدۇ.

ناماز بىلەن روزىنىڭ ۋاقىتنىبىلىش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ ئاندىن ۋاقىت بولدىدەپ پەرەز قىلىپ ناماز ئوقۇپ، روزا تۇتقان بولساتوغرا قىلغان بولىدۇ. گەرچە ئۆز ۋاقتىداقىلسۇن ياكى ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ قالسۇنمەزكۇر ئىبادەتلەرنى قايتا ئادا قىلىش كېرەككبولمايدۇ. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ تەرجىمىسى: «ئاللاھھېچكىمنى تاقىتى يەتمەيدىغان ئىشقا تەكلىپقىلمايدۇ.» [سۈرە بەقەرە286-ئايەتنىڭ بىرقىسمى].

ئاللاھ تائالا يەنەمۇنداق دەيدۇ:﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا﴾تەرجىمىسى: «ئاللاھئىنسانىنى پەقەت تاقىتى يېتىدىغان ئىشقىلا تەكلىپقىلىدۇ.»[سۈرە تالاق 7-ئايەتنىڭ بىرقىسمى].

ئەگەر ئۇقۇشماسلىقتىن روزاھېيت كۈننى رامزان دەپ روزا تۇتقان بولسا، بۇكۈننىڭ روزىسىنى قايتا تۇتىدۇ، چۈنكى ھېيتكۈنى روزا تۇتۇش توغرا ئەمەس. شۇنىڭدەكمەلۇم ۋاقتتىن كېيىن ئۆزىنىڭ نامازنى ۋاقتىكىرىشتىن بۇرۇن ئوقۇغانلىقنى، روزىنىمۇ رامزانكېلىشتىن بۇرۇن تۇتقانلىقنى بىلسە، ئۇكىشگە ناماز بىلەن روزىنى قايتىدىن ئادا قىلىش كېرەكبولىدۇ.

پىقھى ئېنسىكلوپېدىيىسى ناملىقئەسەرنىڭ 28-توم 84-85-بەتلىرىدەمۇنداق بايان قىلىنغان: كۆپچىلىك پىقھى ئالىملىرىنىڭ قارىشىدا،ئايلارنى ئايرىيالمىغان كىشىدىن رامزان روزىسى ساقىت بولۇپكەتمەيدۇ، بەلكى ئۇ كىشىنىڭ زىممىسىدەقالىدۇ، ئاينى ئايرىش ئۈچۈن تىرىشچانلىق قىلىپ روزاتۇتقان كىشى تۆۋەندىكى بەش تۈرلۈكئىشنىڭ بىرىدىن خالى بولالمايدۇ:

1-قېيىنچىلىقداۋاملاشقان، كۈنلەرنىڭ ئۆتىشى بىلىنمىگەن،يەنى تۇتقان روزىسى رامزاندا بولدىمۇ ياكى رامزاندىنئىلگىرى-كېيىن بولۇپ قالدىمۇ بۇنى بىلمىگەن كىشىنىڭتۇتقان روزىسى توغرا بولىدۇ، كېيىن قايتىدىن ئىئادە قىلىشكېرەك ئەمەس، چۈنكى ئۇ كىشى ۋاقىتنىبەلگىلەشكە تىرىشچانلىق قىلىپ ئاندىن ئىبادەتنى باشلىغان.

2-مەھبۇسنىڭتۇتقان روزىسى رامزان ئېيىغا مۇۋاپىق كەلگەنبولسا، بۇ روزا ئۇ كىشگە كۇپايە قىلىدۇ.

3-مەھبۇسنىڭ تۇتقان روزىسى رامزاندىن كېيىنكى ئايغا توغراكەلگەن بولسا، كۆپچىلىك پىقھى ئالىملىرىنىڭ قارىشىداتوغرا بولىدۇ.

4-بۇنىڭدائىككى خىل قاراش بار: بىرىنچىسى: تۇتقان روزىسى رامزاندىنبۇرۇنقى ئايغا توغرا كەپقالغان بولسا، مەھبۇسبۇنى رامزان كېلىشتىن بۇرۇن بىلگەن بولسا، رامزانئېيى كىرگەندە رامزان روزىسىنى قايتا تۇتىدۇ، چۈنكىئۇ كىشى رامزاننىڭ ئۆزىدە روزا تۇتۇشقامۇيەسسەر بولدى. ئىككىنچىسى: تۇتقان روزىسى رامزاندىنبۇرۇنقى ئايغا توغرا كەلگەن بولۇپ، ئۇ كىشبۇنى رامزان ئېيى چىقىپ كەتكەندىن كېيىنبىلگەن بولسا، بۇنىڭ توغرا بولۇش بولماسلىقىدا ئىككى خىلقاراش بار: 1- ئۇ كىشىنىڭ رامزاندىن بۇرۇن تۇتقانروزىسى رامزان روزىسىغا ھېساب بولمايدۇ بەلكى ئۇكىشگە رامزان روزىسىنىڭ قازاسىنى قىلىش پەرز بولىدۇ،بۇ مالىكى، ھەنبەلى ۋە شاپىئى مەزھەپئالىملىرىنىڭ قارىشى. 2-ئۇ كىشىنىڭ رامزان ئېيىكېلىشتىن بۇرۇن تۇتقان روزىسى رامزان روزىسىغا كۇپايەقىلىدۇ، بۇ خۇددى ھاجىلار ئەرەپات كۈنىنبىلەلمەي، ئەرەپات كۈنىدىن بۇرۇنئەرەپات مەيدانىدا تۇرغان بولسا ئۇلارغا بۇكۇپايە قىلغانغا ئوخشاش. بۇ شاپىئى مەزھەپقارىشىدىكى بىر قىسىم ئالىملارنىڭ سۆزىدۇر.

5-مەھبۇسنىڭتۇتقان روزىسىنىڭ بەزىسى رامزان ئېيىغامۇۋاپىق كەلگەن بەزىسى رامزان ئېيىغامۇۋاپىق كەلمىگەن بولسا، رامزان ئېيىغامۇۋاپىق كەلگەن ۋە رامزاندىن كېيىنتۇتقان روزىسى رامزان روزىسىغا كۇپايە

قىلدۇ. رامىزانئېيىدىن بۇرۇن تۇتقىنى رامىزان ئېيىغاكۇپايە قىلمايدۇ. تۆگدى. "ئەلمەجمۇئ ناملىق ئەسەر 3-توم 72-73-بەتلەر.ئەلمۇغنى 3-توم 96-بەت].

ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچى ئاللاھتائالادۇر.